

Brusel 21. října 2020
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2018/0089(COD)

9573/20
ADD 1

CONSOM 114
MI 232
ENT 79
JUSTCIV 71
DENLEG 45
CODEC 626

NÁVRH ODŮVODNĚNÍ RADY

Předmět: Postoj Rady v prvním čtení s ohledem na přijetí SMĚRNICE
EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o zástupných žalobách na
ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů a o zrušení směrnice 2009/22/ES
– návrh odůvodnění Rady

I. ÚVOD

Dne 12. dubna 2018 předložila Komise Radě výše uvedený návrh¹ založený na článku 114 SFEU, jakož i sdělení „Nová politika pro spotřebitele“ a další návrh směrnice o modernizaci právních předpisů na ochranu spotřebitele² (který byl přijat v roce 2019).

Tato směrnice modernizuje a nahrazuje směrnici o žalobách na zdržení se jednání³ tím, že v případě porušení práva Unie, které se týká skupiny spotřebitelů, poskytne opatření ke zjednání nápravy a opatření na zdržení se jednání.

Hospodářský a sociální výbor vydal stanovisko dne 20. září 2018⁴. Výbor regionů vydal stanovisko dne 10. října 2018⁵.

Evropský parlament přijal postoj v prvním čtení v březnu roku 2019⁶ a navrhl 108 změn návrhu Komise. Po volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 byl zpravodajem znovu jmenován Geoffroy DIDIER (EPP, FR). Výbor pro právní záležitosti (JURI), odpovědný za tento návrh, rozhodl dne 9. ledna 2020 o zahájení jednání s Radou na základě postoje Evropského parlamentu v prvním čtení.

Pracovní skupina pro ochranu a informování spotřebitele (pracovní skupina) zahájila v dubnu roku 2018 přezkum návrhu. Během prvního zasedání pracovní skupiny věnovaného tomuto návrhu bylo přezkoumáno posouzení dopadů připravené Komisí. Tento přezkum ukázal, že delegace jsou obecně spokojeny s metodami a kritérii, které Komise při posouzení dopadů použila.

Na zasedání dne 28. listopadu 2019 se Rada pro konkurenceschopnost dohodla na obecném přístupu⁷, čímž poskytla předsednictví mandát k jednání s Evropským parlamentem.

¹ Dokumenty 7877/18 + ADD 1 až 5.

² Směrnice (EU) 2019/2161, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES, 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o lepší vymáhání a modernizaci právních předpisů Unie na ochranu spotřebitele (Úř. věst. L 328, 18.12.2019, s.7).

³ Směrnice 2009/22/ES o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. L 110, 1.5.2009).

⁴ Úř. věst. C 440, 6.12.2018, s. 66.

⁵ Úř. věst. C 461, 21.12.2018, s. 232.

⁶ Dokument 7714/19.

⁷ Dokument 14210/19 + ADD 1.

Ve dnech 14. ledna, 2. března a 22. června 2020 se konaly tři neformální dialogy. Na posledním z těchto zasedání dosáhli spolunormotvůrci předběžné dohody ohledně celého kompromisního balíčku.

V návaznosti na přijetí obecného přístupu byl Výbor stálých zástupců ve dnech 15. ledna, 26. února, 4. března a 17. a 24. června 2020 předsednictvím informován o pokroku v jednáních. Po analýze konečného kompromisního znění s ohledem na dosažení dohody Výbor stálých zástupců dne 30. června 2020 potvrdil politickou dohodu⁸, již bylo mezi spolunormotvůrci dosaženo dne 22. června 2020.

Dne 7. července 2020 znění potvrdil výbor JURI Evropského parlamentu. Téhož dne zaslal předseda výboru JURI předsedovi Výboru stálých zástupců dopis, v němž uvedl, že s výhradou ověření právníky-lingvisty obou orgánů doporučí, aby výbor JURI a plenární zasedání ve druhém čtení schválily postoj Rady v prvním čtení beze změn.

Na tomto základě Výbor stálých zástupců dne 22. července 2020 doporučil Radě, aby politickou dohodu schválila⁹, přičemž Radou pro zemědělství a rybolov byla potvrzena dne 21. září 2020.

II. CÍL

Cílem směrnice je posílit důvěru spotřebitelů a podniků ve vnitřní trh zajištěním spravedlivější hospodářské soutěže a posílením účinného prosazování právních předpisů Unie v oblasti ochrany spotřebitele. Konkrétněji návrh zajišťuje, aby v případě porušení práva Unie, které se týká skupiny spotřebitelů, mohly oprávněné subjekty určené členskými státy podávat zástupné žaloby pro účely vydání opatření na zdržení se jednání a opatření ke zjednání nápravy. Navrhovaná směrnice nahrazuje stávající směrnici o žalobách na zdržení se jednání a reaguje na potřebu horizontálního přístupu EU k hromadným žalobám, a to na základě společného souboru zásad, jež respektují právní tradice jednotlivých členských států a poskytují záruky proti případnému zneužívání soudních sporů.

⁸ Dokument 9059/20.

⁹ Dokument 9592/20 + COR 1 + ADD 1.

III. ANALÝZA POSTOJE RADY V PRVNÍM ČTENÍ

1. Předmět a oblast působnosti (články 1 a 2 a příloha I)

V této části je objasněn předmět směrnice, jímž je zajistit, aby ve všech členských státech byly k dispozici zástupné žaloby na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů, jakož i jeho vztah ke stávajícím pravidlům mezinárodního práva soukromého. Rada podpořila ustanovení navržené Evropským parlamentem, podle něhož by směrnice neměla být důvodem pro omezení ochrany spotřebitele v oblastech upravených právními akty uvedenými v příloze I. Jejich seznam byl aktualizován a zahrnuje mimo jiné oblast finančních služeb, cestování a cestovního ruchu, energetiky, zdraví, telekomunikací a ochrany údajů.

2. Rozlišení mezi vnitrostátními a přeshraničními žalobami (články 4 a 6 a příslušné definice v článku 3)

Pro Radu bylo důležité, aby byla zavedena společná a přísnější kritéria pro určování oprávněných subjektů pro účely podávání přeshraničních zástupných žalob a zajištění jejich vzájemného uznávání. V souladu s návrhy Evropského parlamentu musí být kritéria pro určování oprávněných subjektů pro účely podávání vnitrostátních zástupných žalob v souladu s cíli směrnice.

3. Financování zástupných žalob (články 4 a 10)

Evropský parlament vyjadřoval obavy, pokud jde o transparentnost financování oprávněných subjektů, a rovněž usiloval o posílení pravidel pro předcházení střetu zájmů. Rada tedy souhlasila se změnami, které se týkají podrobnějších kritérií určování, jakož i financování zástupných žalob na vydání opatření ke zjednání nápravy třetími stranami. Členské státy tak musí zajistit, aby se předcházelo střetu zájmů a aby financování třetími stranami neodklonilo zástupnou žalobu od ochrany kolektivních zájmů spotřebitelů. Jestliže vyvstanou opodstatněné pochybnosti, oprávněné subjekty mohou být povinny poskytnout soudu nebo správnímu orgánu finanční přehled zdrojů jejich finančních prostředků.

4. Fungování zástupných žalob (články 7, 8, 9 a 12)

Rada považovala za důležité konkrétněji objasnit fungování zástupných žalob, aby se usnadnilo provedení směrnice ve vnitrostátním právu a její používání, a to především vložení samostatného článku o opatřeních na zdržení se jednání. Pokud jde o prevenci zneužívání soudních sporů, pro Parlament byla stěžejní zásada, že náklady nese ten, kdo spor prohrál. V tomto smyslu byla provedena řada změn a vyjasnění, mimo jiné již není nutné, aby vydání opatření ke zjednání nápravy předcházelo konečné rozhodnutí o zdržení se jednání.

5. Informace o zástupných žalobách (článek 13)

Pro Parlament bylo důležité posílit ustanovení o informování spotřebitelů o zástupných žalobách. Rada tento cíl podpořila, přičemž zastávala názor, že toto posílení by mělo být provedeno přiměřeným způsobem. Příslušná ustanovení byla odpovídajícím způsobem upravena.

6. Pomoc oprávněným subjektům (článek 20)

Pro Parlament bylo mimořádně důležité posílit a upřesnit ustanovení o pomoci, která je k dispozici oprávněným subjektům. Rada souhlasila, aby členské státy přijaly opatření k zajištění toho, aby náklady oprávněným subjektům nebránily ve výkonu práva domáhat se opatření na zdržení se jednání či opatření ke zjednání nápravy.

7. Evropský veřejný ochránce práv (čl. 23 odst. 3)

Na žádost Evropského parlamentu je do znění směrnice začleněn požadavek, aby Komise vyhodnotila, zda by přeshraniční zástupné žaloby nebylo nejlepší řešit na úrovni Unie ustavením evropského veřejného ochránce práv pro zástupné žaloby na vydání opatření na zdržení se jednání a ke zjednání nápravy.

8. Lhůty pro provedení směrnice ve vnitrostátním právu a její používání a přechodná ustanovení (články 22 a 24)

Vzhledem ke složitosti návrhu zejména pro členské státy, které nemají zavedený systém zástupných žalob, bylo pro Radu důležité, aby bylo členským státům poskytnuto více času na provedení směrnice ve vnitrostátním právu (24 měsíců) a na zahájení jejího používání (30 měsíců).

IV. ZÁVĚR

Postoj Rady v prvním čtení je výrazem spravedlivé a vyvážené kompromisní dohody, již bylo za pomoci Komise dosaženo při jednáních mezi Radou a Evropským parlamentem. Po dlouhých diskusích o zavedení mechanismu hromadné žaloby na úrovni Unie je spotřebitelům a obchodníkům konečně k dispozici celounijní rámec, jenž zlepší dodržování právních předpisů na ochranu spotřebitele a přispěje k vytvoření rovných podmínek pro podniky.
